

Результати аналізу промислових підприємств м.Одеси (2021 рік)

Показники	Кластери			
	1	2	3	4
Число підприємств	9	18	8	3
Середньорічна кількість працівників, чоловік	19	59	114	197
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	7792	21870	56830	101826
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн.	3868	11569	31537	44026
Валова продукція, тис. грн.	5627	20554	42174	68229
Основні виробничі засоби, тис. грн	648,79	561,49	1074,9	1212,94
Оборотні кошти, тис. грн.	322,06	297,02	596,5	524,43

Додатково проведений нами аналіз показав, що структура основних виробничих фондів на підприємствах, як правило, не відповідає структурі виготовленої продукції. Слід зазначити, що процес їх реформування призвів до такого стану, коли значна частина основних виробничих фондів, що значиться на балансі підприємства, зовсім пов'язана з його виробничою діяльністю, тобто бере участь у процесі виробництва продукції.

Список використаних джерел

1. Бачурін А. Підвищення ролі економічних методів управління / А. Бачурін // Економіст. 2021. №4. С. 28-31.
2. Гірняк О.В. Методологічні засади формування моделі розвитку підприємств у регіоні / Гірник О.В. // Економічні інновації. 2021. № 10. С. 195-198

УДК 339.137

ЄВРОПЕЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ЗАПОРУКА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Подрез О.І. – доктор філософії з економіки (PhD), асистент кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин НТУ «ХП»,

Черепанова В.О. – кандидат економічних наук, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин НТУ «ХП»

Незважаючи на стан економічного розвитку країни, формування умов до сталого розвитку для окремого суб'єкта господарювання є важливим для усіх країн світу, оскільки тільки сталий розвиток дозволяє вирішувати питання налагоджування умов щодо позитивних змін його функціонування та подальшого існування підприємства.

Особливо ця проблема є актуальною в умовах воєнного часу, коли економіка країни схильна до кризових явищ, а підприємства – до банкрутства. Так, за висловлюванням Президента України В. О. Зеленського, за час бойових дій ВВП країни знизилося на 35%. Тому, для країни вкрай важливим є побудова умов для стабільного зростання підприємств усіх галузей економіки та усіх форм власності.

Сталий розвиток підприємств характеризується такими рисами, як: стабільний процес якісних (прогресивних) змін у роботі підприємства, який відбувається під впливом суперечностей зовнішнього та внутрішнього середовища. Він здійснюється у рамках

ринкового, організаційно-технологічного та збалансованого розвитку за проектами та сферами діяльності як у довготривалому періоді часу (стратегічний розвиток), так і у повсякденному житті (оперативний розвиток). Тобто, ситуація у роботі підприємства змінюється в залежності від факторів зовнішнього та внутрішнього середовища. Вирішення проблеми існування сталого розвитку підприємств здійснюється за допомогою сучасних інструментів управління. Але в умовах воєнного стану сталий розвиток має риси адаптивного управління, а саме: в Україні знижені податки для налагоджування роботи бізнесу, скорочені мита з метою збільшення експорту продукції. Тому, для підтримки сталого розвитку підприємств необхідно змінити концепцію формування інструментів його управління.

У роботі [1] О. І. Подрез було наведено аналіз використання інструментів управління сталим розвитком західних фірм, рейтинг за ТОП-10 інструментів управління підприємством за щорічними даними консалтингової компанії Bain & Company, складається з таких інструментів: 1. Стратегічне управління; 2. Зниження складності управління; 3. Бенчмаркетинг; 4. Розширення аналітики; 5. Інтеграція ланцюжка постачання; 6. Задоволеність клієнтів; 7. Управління змінами. 8. Системне управління якістю. 9. Цифрові перетворення. 10. Формування місії та бачення [2].

Враховуючи реалії сьогодення, структура інструментів управління повинна вирішувати такі завдання:

1. Інструменти управління будуються за функціями підприємства як соціально-економічної системи (інформаційно-правова, виробнича, маркетинговий менеджмент та соціальна відповідальність) і напрямками його розвитку (економічний, соціальний, екологічний, енергетичний);
2. Інструменти управління враховують зміни в економічній політиці підприємства, яка направлена на Європейську інтеграцію як у питанні імпорту матеріальних та паливно-енергетичних ресурсів, так і в питаннях експорту продукції власного виробництва;
3. Використання інструментів управління базується на гнучкій основі, тобто здійснюється поєднання стратегічного та оперативного управління, а також оперативне корегування планів;
4. Оцінювання результатів роботи підприємства щодо ведення зовнішньоекономічної діяльності здійснюється шляхом моніторингу та бізнес-аналітики.

Таким чином, в умовах воєнного часу інструменти управління сталим розвитком за функціями управління та напрямками розвитку підприємства корегуються з урахуванням впровадження гнучкої системи управління, моніторингу та бізнес-аналітикою результатів діяльності підприємства.

У таблиці 1 наведено структуру інструментів управління сталим розвитком підприємства, що здійснює політику Євроінтеграції, за функціями управління та напрямками розвитку підприємства.

Таблиця 1

Інструменти управління сталим розвитком підприємства

Напрямок розвитку	Функції підприємства як соціально-економічної системи			
	Інформаційно-правова	Виробнича	Маркетинговий менеджмент	Соціальна відповідальність
Соціальний розвиток	База даних з правових аспектів працевлаштування	Оцінка рівня матеріального та морального стимулювання персоналу	Соціальні пакети та програми	Оцінювання соціальної відповідальності підприємства щодо виробленої продукції
Екологічний розвиток	База даних щодо гранично допустимих	Екомаркування продукції	Управління екологічною безпекою	Оцінка екологічних наслідків щодо виробництва та

	концентрацій (ГДК) і гранично допустимих викидів (ГДВ)			споживання продукції
Енергетичний розвиток	База даних щодо постачальників енергоресурсів, у тому числі вторинних та альтернативних; законодавча база щодо тарифоутворення	Індикативне оцінювання енергозабезпечення підприємств та бенчмаркінг	Реінжиніринг, ключові компетенції	Індикативне оцінювання енергозабезпечення населення та бенчмаркінг
Економічний розвиток	Розширення аналітики, цифрові перетворення, моніторинг змін	Система управління змінами, якістю продукції, збалансована система показників, змішане бюджетування	Оперативне планування маркетингу, виробництва, фінансами, стратегічне планування, управління взаємовідносинами з клієнтами	Участь працівників в управлінні підприємством, оцінювання соціальної відповідальності підприємства

Джерело: розроблено авторами на основі [1]

Звісно, ідеальною системою управління розвитком є комплексне використання цих інструментів, але при поєднанні адаптивної системи управління та управління сталим розвитком, домінуючими є такі інструменти, як:

1. Моніторинг змін у зовнішньому середовищі та у країнах ЄС;
2. Моніторинг змін у внутрішньому середовищі та імпорті сировини та паливно-енергетичних ресурсів;
3. Моніторинг змін щодо екологічної ситуації в країні та виробництві продукції;
4. Моніторинг змін щодо вимог до екологічних показників продукції українського виробництва та екомаркування;
5. Оцінювання впливу змін зовнішнього та внутрішнього середовища на імпортно-експортний потенціал підприємства;
6. Оцінювання задоволення екологічним вимогам продукції підприємства;
7. Прогнозування фінансових результатів від євроінтеграції підприємства;
8. Оцінка доцільності Євроінтеграції щодо підтримки сталого розвитку підприємства за напрямками: економічний, екологічний, енергетичний та соціальний.

Таким чином, у даній роботі запропоновано інструменти управління сталим розвитком в умовах Євроінтеграції для підприємств, які свою діяльність направляють на розвиток імпортно-експортних операцій, до яких віднесено управління змінами, бізнес-аналітика (оцінювання), оперативне та стратегічне управління діяльністю підприємства.

Список використаних джерел

1. Подрез О. І. Інструменти управління сталим розвитком промислового підприємства: теорія та практика застосування. Бізнес інформ. 2019, № 2, С. 340-347. https://www.business-inform.net/article/?year=2019&abstract=2019_2_0_340_347
2. Rigby D., Bilodeau B. (2018), Management tools & Trends. *Bain&Company*. Retrieved from: <http://www.bain.com/publications/articles/management-tools-and-trends-2017.aspx>